

наймасовішим воєнним зіткненням на теренах Європи з часів Другої світової війни. Наразі Україна продовжує відстоювати своє право на контроль власних кордонів, визначених 1991 року, як політичним, так і військовим шляхом разом із західними партнерами. Важливою державою-партнером України у протистоянні агресору залишається Литва. Незважаючи на членство Литви у Європейському Союзі та Північноатлантичному альянсі, литовський народ усвідомлює ймовірність та масштаб негативного впливу Російської Федерації на країни, які були окуповані Радянським Союзом до 1991 року, та всебічно підтримує Україну в гібридному та військовому супротиві Росії. Пам'ять про історичні зв'язки українських та литовських земель об'єднує наші народи сьогодні і проти одного ворога. За весь період існування російської держави Україна зазнала імперського впливу більше, ніж Литва. Це зумовлено певними культурно-історичними чинниками: Україна черпає політичну міць державотворення з більш давніх часів (період Київської Русі), аніж Литва (період Великого князівства Литовського); більшість українських земель були репресовані Російською Імперією та Радянським Союзом довше, аніж литовські; українському суспільству нав'язували спільну з російською ідентичність завдяки використанню кирилиці та сповідуванню православної релігії, тоді як литовці послуговуються латиницею та переважно є християнами західного обряду; тому історично Литва мала більше можливостей для встановлення незалежних зв'язків з іншими європейськими державами, аніж Україна. Отже, складне політичне становлення України з огляду на сусідство з Росією та багатовікові репресії зумовили затяжні процеси формування та захисту її національних інтересів. Саме тому українська держава потребує світової політичної опори. Історико-культурні паралелі України та Литви, а також розуміння спільного історичного ворога, слугують такою опорою для ефективного партнерства у протистоянні російській агресії.

Ключові слова: російський імперіалізм, гібридна війна, партнерство Україна-Литва, культурно-історичні чинники.

Руслана ПОТАПЕНКО

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Російські імперські міфи про Україну та Литву в практиці РФ

На сучасному етапі, коли Україна протистоїть збройній агресії з боку РФ, коли увесь цивілізований світ не почуває себе у безпеці важливо протистояти російським гібридним методам, які проявляються через міфологізацію українського і литовського інформаційного простору. Україна та Литва, країни, які мають багатий історичний спадок, унікальну культуру, яку Росія використовує у своїх імперських амбіціях. Контент пропонованого дослідження стосується висвітлення «історичної правди» як завдяки монополії на «історичну правду», перекручуванням й переписуванням історії в Радянському Союзі та в Російській імперії росіянам вдавалося нав'язувати українцям ту думку, що: «ми братерські народи», «один народ», Росія має «історичне право» на українську землю, Україна – сфера інтересів Росії, Росія – це супердержава, Україна – failed state (держава, котра не відбулася), «в Україні при владі ультраправі», «в Україні порушують права російськомовних», «культура не винна. Не можна «кенселити»

російську культуру», росіяни не повинні нести колективну відповідальність за війну, бо вони також є «жертвами режиму». На Заході активно культивується образ непереможної Росії, з особливою цивілізаційною місією. Вживається термін «Прибалтика», що є складовою старого імперського погляду Москви, а Пакт Молотова – Ріббентропа як спроба фальсифікації історії. Окреслено шляхи щодо подолання постколоніальних та посттоталітарних синдромів як в українському, так і литовському суспільствах.

Ключові слова: Литва, Україна, російський міф, пропаганда, механізми впливу, перекручування історії.

Gražina KADŽYTĖ

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

Ukrainietišų ir lietuviškų naratyvų mainai bei jų refleksijos įvairiose istorinėse situacijose

Pranešimas konstruojamas iš individualaus/šeimos patyrimo, informacijos, rinktos viešosios kalbėsenos, medijų bei individualių pokalbių lauke. Temos pasirinkimui paskatą davė www.lrt.lt 2024 m. skelbtas tekstas: „Ukrainietis žuvo Lietuvos partizanų gretose. Jo istorija lieka mįslė“. Pradedant šiame tekste pateiktos informacijos aptarimu, primenami Sibiro tremtinių bendrystės metai ir kasdieninio bendravimo patirtys, fiksuotos autorės šeimos narių atsiminimuose – lyginamuosiuose kalbos, mitologijos bei paprotyno pastebėjimuose. Primenami XIX a. tremtinių Rusijos Užvolgyje kaimai: lietuvių Čiornaja Padina, Talovka, Litovka ir ukrainiečių Krasnianska, jų gyventojų pasakojimai, užfiksuoti jaunimo bendrijos „Lituanika“ ekspedicijose 1988-91 metais.

Raktažodžiai: ukrainietiški ir lietuviški naratyvai, refleksija, istorinės situacijos.

Марина ГРИНЬОВА

Полтавський національний педагогічний університет
імені Володимира Короленка

Відповіді на освітні виклики під час війни на прикладі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

У доповіді "Усвідомлення та відповіді на освітні виклики під час війни на прикладі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка: виклики та перспективи розвитку" розглядається особливості функціонування освітніх закладів в умовах військового конфлікту. На прикладі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (ПНПУ) досліджено основні виклики, з якими стикається педагогічний університет, та шляхи їх подолання. Особливо увага приділяється впливу війни на освітній процес, зокрема питанням забезпечення фізичної безпеки студентів та викладачів, збереження матеріально-технічної бази та особливості навчального процесу. У доповіді аналізуються психологічні виклики, зокрема стан студентів та викладачів, і методи надання психологічної підтримки, що застосовуються в ПНПУ. Організаційні та адміністративні аспекти також є